

[Bjórner.]

at vinde Befolkningen for Folkestyret ved selv at gennemføre Folkestyre paa Bekostning af Partistyre. Her har Rigsdagen selv et stort Ansvar og kan være med til at bevare Folkestyrets Anseelse.

Selv om der efter det, jeg har sagt, ikke vil være nogen Grund for os til paa nuværende Tidspunkt at fremsætte et principielt Forslg om Overgang til fri Valgret, herunder at gøre Landet til een Valgkreds, tror jeg at der er andre af de Tanker, jeg har berørt, der burde overvejes i det Udvalg, der formentlig vil blive nedsat til Behandling af Lovforslaget. Det gælder navnlig Tanken om Vælgernes Ret til subsidiær Afstemning, som ogsaa det ærede Medlem Hr. Kristen Amby var inde paa i Gaar. Her kunde jeg tænke mig den Udvej, at man gav Vælgerne en Ret til foreløbig at opføre indtil 3 Navne paa en Stemmeseddel i den Rækkefølge, i hvilken Vælgernes foretrækker Kandidaterne, og Opgørelse af, hvilke 149 der var valgt, skulde da ske paa den Maade, at Kandidaterne udpeges een for een, idet de Stemmer, der allerede er repræsenteret, udgaar af de følgende Opgørelser af Valget. Desuden foreslaar vi, da man kan vente, at de valgte Repræsentanter vil være valgt med højst forskellige Stemmetal, at Repræsentanterne her paa Rigsdagen stemmer med det Antal Stemmer, som de opnaar ved Valget. Den subsidiære Afstemningsret vil bevirke, at Antallet af urepræsenterede Stemmer kan blive meget ringe, og der findes jo ogsaa Midler til helt at undgaa saadanne, nemlig ved at give Vælgernes en Adgang til Stemmeaflytning. Hvis disse Tanker imidlertid ikke kan vinde Flertal i det Udvalg, der skal behandle Lovforslaget, kunde vi tænke os at foreslaa for det første Adgang til subsidiær Afstemning og for det andet Opgørelse af Valg efter Andræs Fordelingsregel, den Regel, som jo anvendes ved Valgmændenes Valg af Landstingsmænd — eller som burde anvendes.

Jeg skal blot et Øjeblik vende tilbage til Spørgsmaalet om Partiernes kontra Vælgernes Indflydelse ved Valget. Bestemmelserne i Lovforslagets § 23 om, at et Parti skal bestaa af 4 eller flere Folketingsmedlemmer, eller at det skal anmeldes af mindst 60 000 Vælgere, er efter vor Opfattelse — og det er jo ikke en Opfattelse, vi staar alene med — et Tilbageskridt, som vi ikke kan gaa med til. Her er et oplagt Eksempel paa, hvorledes Partiernes Magt skal øges paa Vælgernes Bekostning. Hidtil kunde blot 10.000 Vælgere 10 Dage før

Valget anmelde et nyt Parti; nu skal der altsaa 60.000 Underskrifter til, og de skal afgives 14 Dage før Valget. Den ærede Ordfører for det kommunistiske Parti gjorde opmærksom paa, hvor vanskeligt det vilde være for nye Partier at opstaa. Forslaget betyder simpelt hen en Monopolisering af de gamle Partier, og det er noget, vi fra vor Side maa vende os skarpt imod, ikke blot fordi det ikke er saa længe siden, vi selv har været et saa lille Parti; havde disse Regler været gældende ved sidste Valg, havde vi ikke haft Mulighed for at opstille, der havde ikke været Mulighed for de 100 000 Vælgere, der slutter sig til Retsforbundet, for at give deres Besyv med. Man maa spørge sig selv: hvorfor tænkte Socialdemokratiet ikke paa det Forslag, dengang de selv havde 2 Mandater her i Salen? Naar det først kommer nu, hvor de har deres paa det tørre, virker det som Reaktion.

Og med Hensyn til Ønskeligheden eller ikke Ønskeligheden af at have Smaapartier kunde jeg ogsaa lide at stille det Spørgsmaal op, hvorfor de smaa Partier opstaa. Mon ikke Grunden skulde være den, at der er saa mange Vælgere, der er utilfredse med de store Partier, maaske netop paa Grund af det Partistyre, som særlig giver sig Udslag i de store Partiers Arbejde. Hvis Folk var tilfredse med de store Partier, vilde de smaa Partier jo slet ikke opstaa, saa hvis man endelig skal tage Hensyn til Folkestyret dér, hvis det er det, det drejer sig om, og man saa ved, at Nerven i Folkestyret er netop Muligheden for en fri Kritik, for at nye Ideer kan komme frem, ja, saa er der mere Grund til at gaa den anden Vej og forbyde de store Partier og ikke de smaa.

Bestemmelsen i § 25 om Partiernes Ret til at anmelde en bestemt Rækkefølge for de godkendte Kandidater, altsaa en Partiliste, mener vi burde udgaa af Lovforslaget, det er en Skønhedsfejl ved det. Vi mener, at Magten bør ligge hos Vælgernes i højere Grad end hos Partierne. Ved Folketingsvalget i 1945 faldt her i København over 70 pCt. af Stemmerne paa Personer og ikke bare paa Partierne, og over Halvdelen var paa Kandidater uden for den paa-gældende Kreds. Og selv om Partierne kan have en vis berettiget Interesse i, at bestemte Personer bliver valgt af Hensyn til Arbejdet herinde, mener jeg dog, man bør gøre alt for at faa Vælgernes til i videst muligt Omfang at stemme personligt for at knytte Forbindelsen saa nær som muligt imellem Vælgere og Repræsentanter, og